Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100072

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-01-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мусиченко Ольга Михайлівна
2. Musichenko Olga Mihailivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право. Право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-12-2020

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, м. Одеса, Одеська обл., 65009, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 41.086.012

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, м. Одеса, Одеська обл., 65009, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, м. Одеса, Одеська обл., 65009, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.77

Тема дисертації:

1. Зрозумілість кримінального закону.

2. Intelligibility of the criminal law

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню зрозумілості кримінального закону як його якісної властивості та засобів її забезпечення, в результаті якого сформульовано низку пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення змісту та форми КК України. У першому розділі, присвяченому історичним та доктринальним засадам дослідження зрозумілості кримінального закону, встановлено, що вчення про вимоги до закону, в тому числі кримінального, бере свої витоки в роботах давніх європейських мислителів-правників. В роботі звернено увагу на значення праць філософів, правників, теоретиків кримінального права, які займалися проблемами герменевтики, зокрема герменевтики кримінального закону, однією з яких є складна філософська категорія розуміння. Проаналізовано нормативні акти, які містили кримінально-правові норми і діяли на території сучасної України, що дало змогу простежити розвиток юридичної техніки і виявити напрямки, які використовували укладачі для зрозумілого викладу кримінально-правових норм. Другий розділ присвячений детальній характеристиці поняття зрозумілості кримінального закону. Визначено, що однією з незаперечних умов ефективності правової норми є її якість, критерії якої

знаходяться в загальносоціальній та спеціально-юридичній площинах. Встановлено, що зрозумілість належить до якісних спеціально-юридичних властивостей кримінального закону, є складовою правової визначеності, та відноситься до прикладних (техніко-юридичних) властивостей кримінального закону. З'ясовано, що поняття зрозумілості в науці і практиці, зокрема міжнародній, трактується з різних доктринальних позицій. По-перше, зрозумілість розглядають як складову принципу (загальної засади) правової визначеності, який у свою чергу є елементом принципу верховенства права. По-друге, зрозумілість розглядається в межах проблем юридичної техніки. По-третє, поняття зрозумілості зводиться до необхідної якісної властивості закону. Саме останній підхід до зрозумілості закону отримав додаткові обґрунтування в проведеному дослідженні. Сформульовано дефініцію: зрозумілість кримінального закону – це якісна властивість кримінального закону, яка полягає у максимальній наближеності закладеного законодавцем змісту тексту кримінального закону, оформленого за допомогою відповідних засобів юридичної техніки, до внутрішнього інтерпретаційного тексту суб'єктів кримінально-правових відносин, а також тих суб'єктів, які є їх потенційними учасниками. У третьому розділі роботи безпосередньо аналізуються засоби забезпечення зрозумілості кримінального закону. Встановлено, що компоненти законодавчої техніки кримінального закону є специфічними, можуть бути поділені на внутрішні та зовнішні, але саме останні (мова і структуризація кримінального закону) впливають на зрозумілість кримінального закону як його якісну властивість. Визначено та проаналізовано такі принципи зовнішньої законодавчої техніки кримінального закону, які стосуються як мовних засобів, так і структуризації кримінального закону: адекватного вираження правового матеріалу в кримінальному законі; економного використання мовних конструкцій кримінального закону; доступності кримінально-правової норми. Поділ лексики кримінального закону на групи: загальновживана лексика, юридична термінологія, спеціалізована неправова термінологія, дозволив сформулювати правила слововживання для кожної з цих груп, спрямовані на забезпечення такої якісної властивості кримінального закону як його зрозумілість. Доведено, що, крім лексики, граматика української мови суттєво впливає на зрозумілість кримінального закону. Неврахування особливостей словотворення, або правил об'єднання слів у словосполучення і речення без урахування функціонального призначення кримінального закону призводить до викривлення змісту законодавчої волі. З урахуванням впливу конкретних морфологічних категорій на розуміння тексту кримінального закону, сформульовано низку правил. Встановлено, що синтаксична організація тексту напряму впливає на сприйняття тексту, а отже, і на подальше з'ясування його змісту. Аналіз певних синтаксичних структур КК України дав змогу сформулювати правила синтаксичної організації речення. Доведено, що синтаксичні конструкції, із застосуванням не лише розділових знаків, а й прийменників, сполучників, використані в санкціях статей, не можуть бути довільними, адже вони дозволяють адекватно тлумачити припис для правозастосовника, тому вони мають бути однотипними і підкорюватися певним, визначеним практикою правилам. Дослідження структури КК України показало, що він є завершеною цілісною текстовою одиницею, яка має свої специфічні текстові ознаки. Аналіз текстового оформлення кваліфікованих/особливо кваліфікованих складів дозволив констатувати проблеми, які виникають на практиці і пов'язані з розумінням та наступною кваліфікацією злочинів.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the intelligibility of the criminal law as its qualitative property and means of its ensuring, resulting in a number of proposals and recommendations for improving the content and form of the Criminal Code of Ukraine are formulated. In the first section devoted to the historical and doctrinal principles of the study of the intelligibility of the criminal law it is established that the study of the law requirements, including criminal law, takes its origins in the works of ancient European thinkers-lawyers. In the paper attention is paid the importance of the works of philosophers, lawyers, theorists of criminal law who dealt with hermeneutics, in particular the hermeneutics of criminal law, one of which is a complex philosophical category of intelligibility. The normative acts that contained criminal law norms and operated on the territory of modern Ukraine were analyzed, which made it possible to trace the development of legal techniques and identify the directions used by the compilers for a clear statement of criminal law norms. The second section is devoted to a detailed description of the concept of intelligibility of the criminal law. It is determined that one of the

indisputable conditions for the effectiveness of a legal norm is its quality, the criteria of which are in the general social and special legal planes. It is established that intelligibility belongs to the qualitative special legal properties of the criminal law, it is the component of legal certainty, and refers to the applied (technical and legal) properties of the criminal law. It was found that the concept of intelligibility in science and practice, in particular international, is interpreted from different doctrinal positions. First, intelligibility is seen as a component of the principle (general principle) of legal certainty, which is the element of the rule of law principle. Secondly, intelligibility is considered within the problems of legal technique. Third, the concept of intelligibility is reduced to the necessary qualitative property of the law. A definition is formulated: intelligibility of criminal law is a qualitative property of criminal law, which is the maximum proximity of the legislator's content of the criminal law, formalized with the help of legal techniques, to the internal interpretation of the text of subjects of criminal legal relations, as well as those entities that are potential participants. The third section directly analyzes the means of ensuring the intelligibility of the criminal law. It is established that the components of the legislative technique of criminal law are specific, they can be divided into internal and external, but the latter (language and structuring of criminal law) affect the intelligibility of criminal law as its qualitative property. The following principles of external legislative technique of criminal law are defined and analyzed, which concern both language means and structuring of criminal law: of adequate expression of legal material in criminal law; of economical use of language constructions of the criminal law; of availability of criminal law. The division of the vocabulary of the criminal law into groups: common vocabulary, legal terminology, specialized non-legal terminology, allowed to formulate rules of word usage for each of these groups, aimed at ensuring such a qualitative property of the criminal law as its intelligibility. It is proved that, in addition to vocabulary, the grammar of the Ukrainian language significantly affects the intelligibility of the criminal law. The omission of the peculiarities of word formation or the rules of combining words into phrases and sentences without taking into account the functional purpose of the criminal law leads to misrepresentation of the legislative will content. A number of rules have been formulated taking into account the influence of specific morphological categories on the understanding of the text of the criminal law. It is established that the syntactic organization of the text directly affects the perception of the text, and hence the further clarification of its content. The analysis of certain syntactic structures of the CCU made it possible to formulate the rules of syntactic organization of a sentence. It is proved that syntactic constructions, using not only punctuation, but also prepositions, conjunctions, used in the sanctions of articles, can not be arbitrary, because they allow to adequately interpret the prescription for the law enforcer, so they must be the same type and submit the rules defined in practice. A study of the structure of the CCU showed that it is a complete integral text unit, which has its own specific textual features. The analysis of the text processing of qualified / especially qualified structures allowed to identify problems that arise in practice and are related to the understanding and subsequent classification of crimes.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козаченко Олександр Васильович
2. Козаченко Олександр Васильович

Кваліфікація: д.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шпіляревич Вікторія Вікторівна
2. Shpilarevych Viktoriia Viktorivna

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шкута Олег Олегович
2. Shkuta Oleg Olegovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сотула Олександр Сергійович
2. Sotula Oleksandr Sergiiovich

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колодін Денис Олексійович
2. Kolodin Denis Oleksiiovich

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Стрельцов Євген Львович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Стрельцов Євген Львович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	 Юрченко Т.А.